

LA FIGURA DEL SUBPRODUCTE

Agència de
Residus de
Catalunya

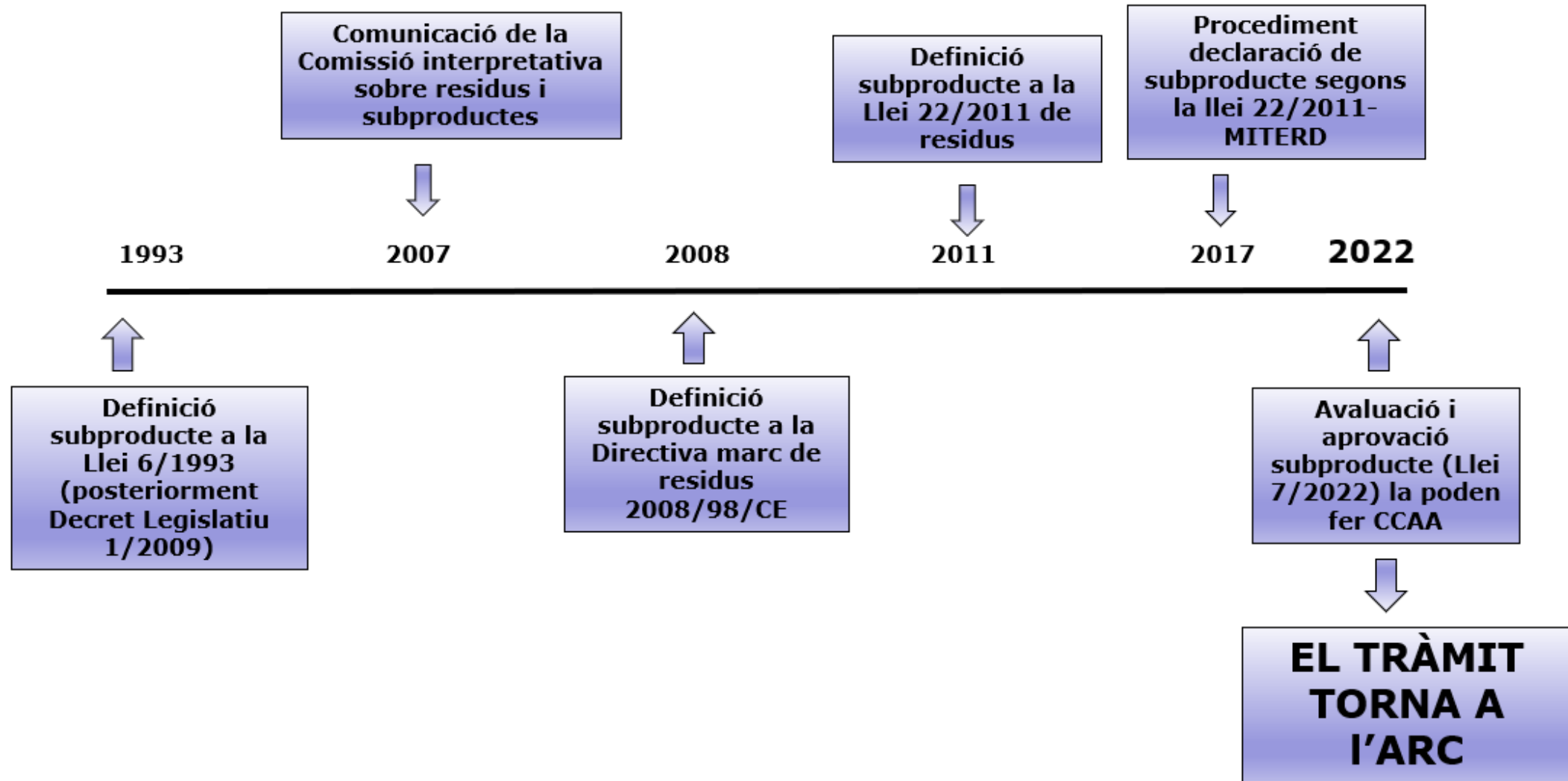

Generalitat
de Catalunya

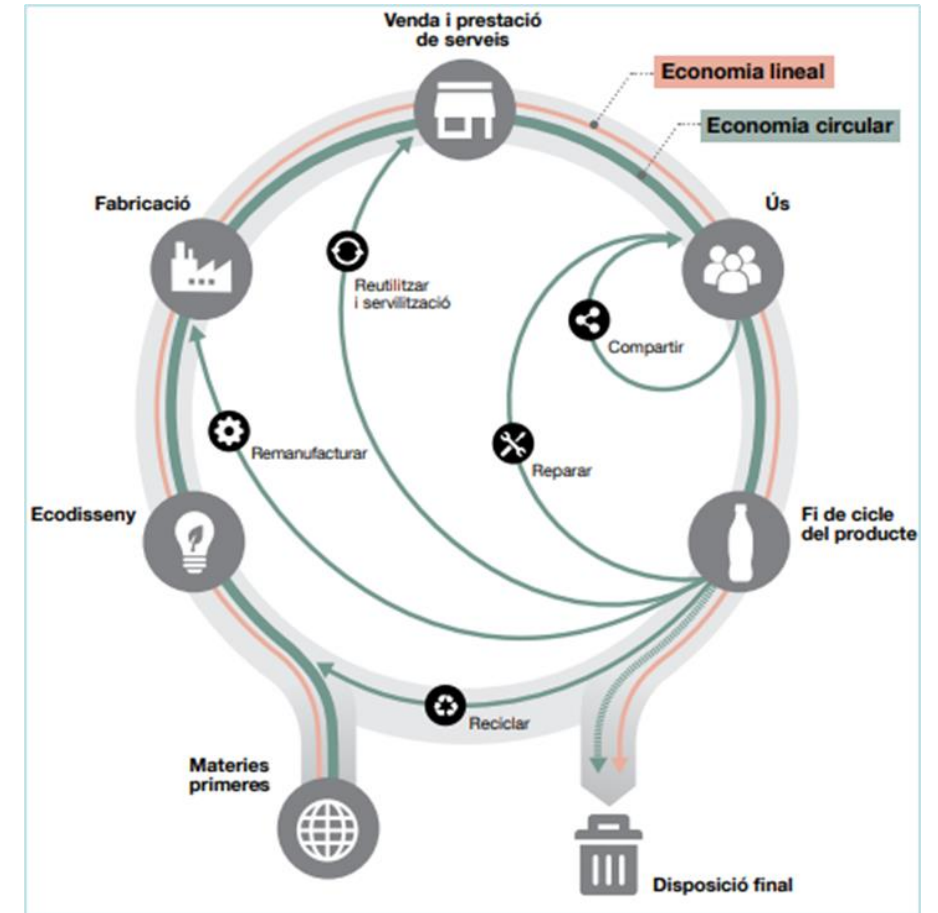
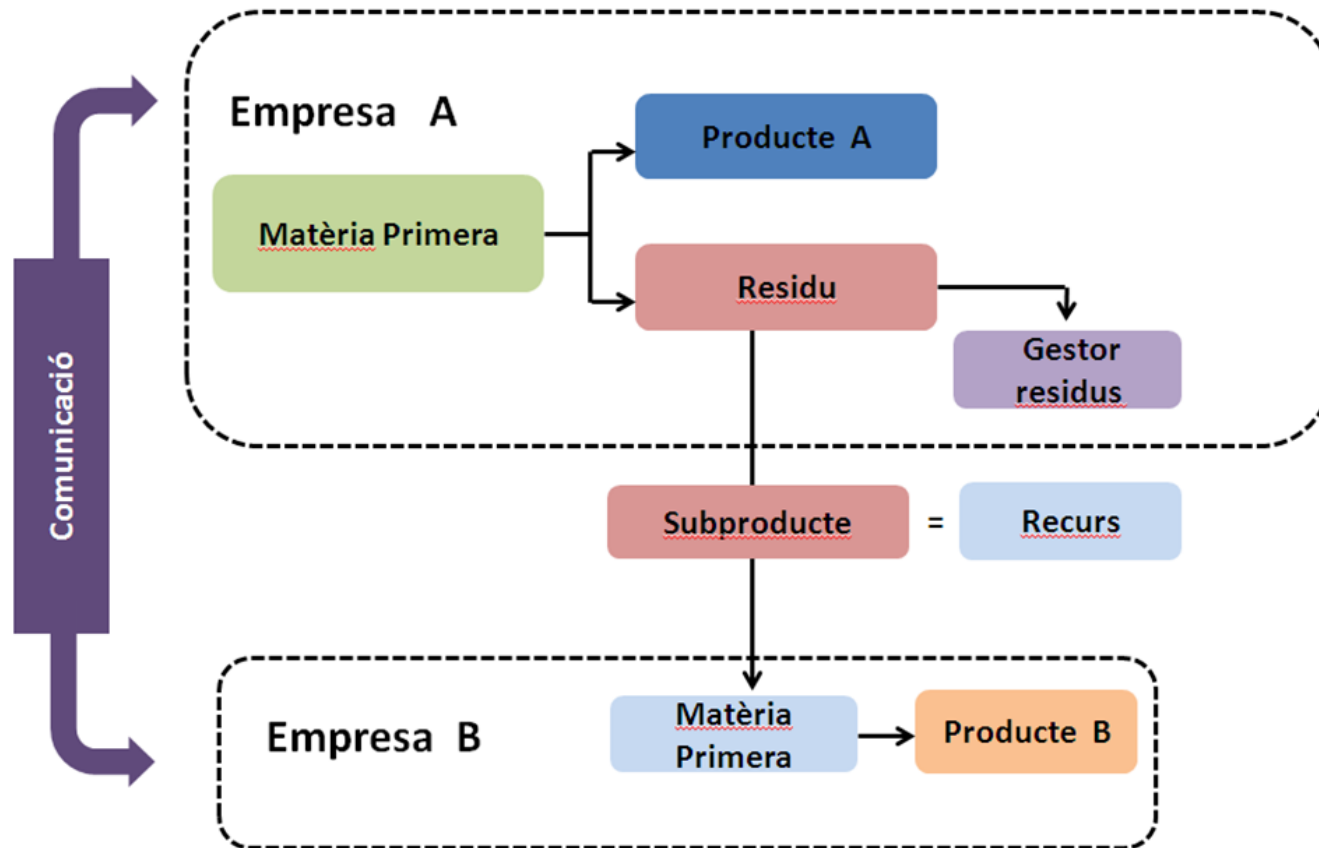
El Govern de
Tothom

ANTECEDENTS SUBPRODUCTE

Des del 1993 fins a avui

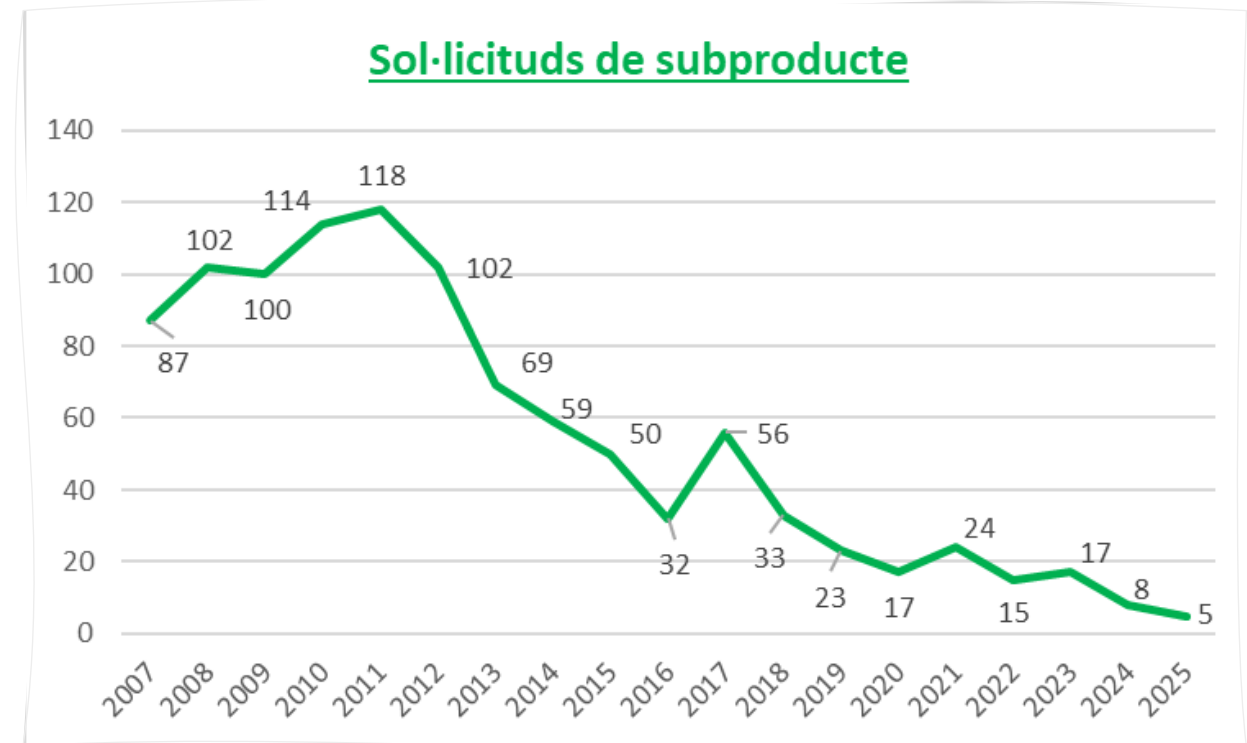

QUÈ ÉS UN SUBPRODUCTE?

EVOLUCIÓ DE LA FIGURA

- Receptors de subproductes que esdevenen gestors de residus (cimenteres 2008-2012)
- Legislació estatal (2011)
- Procediment estatal (12/2017)
- Període dubtes competencials (2018-2019)
- Aplicació condicions subproducte estatal (2020 en endavant)

EXEMPLES DE SUBPRODUCTES A CATALUNYA

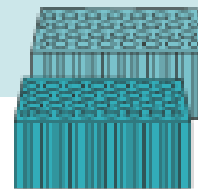
Llots tractament d'efluents de paperera

Composició dels llots-codi CER 030311	
Paràmetre	
Aigua	
Matèria seca	
Matèria orgànica	
Matèria mineral (carbonats i caolins)	
CaO	
Al ₂ O ₃	
SiO ₂	
Metalls	

Avantatges per a aquests sectors industrials

Fabricació de material ceràmic per a la construcció

- Substitució d'una part de l'argila
- Estalvi energètic i disminució de les emissions de CO₂
- Alleugeriment de la peça

Fabricació de ciment

- Substitució d'una part de la pedra calcària natural en la preparació del cru
- Estalvi energètic i disminució de les emissions de CO₂

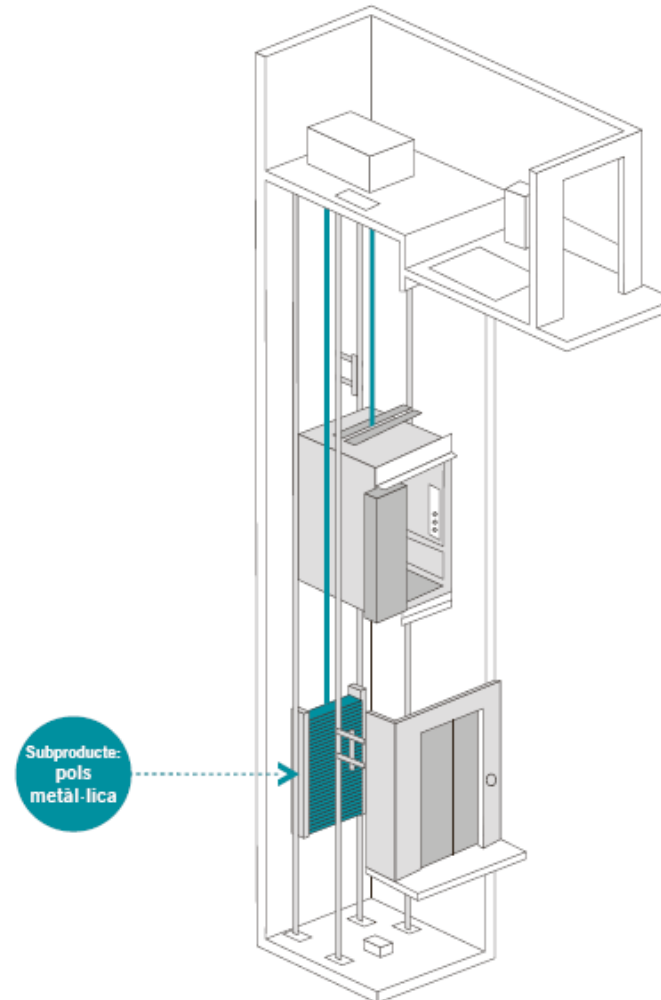
Fabricació de cel·lulosa emmotllada

- Substitució d'una part de la fibra de cel·lulosa verge
- Estalvi energètic i disminució de les emissions de CO₂

EXEMPLES DE SUBPRODUCTES A CATALUNYA

Pols metàl·lica procedent del procés de sinterització (tractament superfície) com a contrapès ascensors

EXEMPLES DE SUBPRODUCTES A CATALUNYA

Glicol d'una industria farmacèutica com a anticongelant

Activitat:
Fabricació de sabons, detergents i
altres articles de neteja

Activitat productora:

- Indústria farmacèutica
- Aigües procedents de sistemes de refrigeració

EXEMPLES DE SUBPRODUCTES A CATALUNYA

Taps de suro empresa elaboració vins per a la indústria panells insonorització

Activitat:
Elaboració de vins

Activitat:
Elaboració de productes derivats del suro

PROCEDIMENT SUBPRODUCTE normativa ESTATAL

- **Ordre Ministerial (flux)**

En cas que existeixi una Ordre Ministerial, aquesta determina les condicions i el règim per acollir-se a la mateixa. Les Ordres només es desenvolupen per iniciativa del MITERD, o per petició de CCAA en haver resolt el cas a cas, mai empreses. Fluxos ja avaluats pel MITERD, favorablement o desfavorable, no poden ser interpretats en sentit contrari en el cas a cas.

- **Declaració autonòmica (cas a cas)**

Quan el residu de producció s'ha generat a Catalunya i es vol declarar subproducte, cal tramitar-ho per OVT. La documentació (sol·licitud/memòria explicativa) i enllaç al tràmit es poden trobar a:

https://tramits.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/gestio_residu_subproducte

Si el receptor es troba en una altra CCAA, es requerirà informe vinculant a la mateixa.

CONDICIONS SUBPRODUCTE

Els sol·licitants han d'acreditar el compliment de les 4 condicions.

- **Article 4.1 de la Llei 7/2022:**

1. Una substància o objecte, resultant d'un procés de producció, la finalitat primària del qual no sigui la producció d'aquesta substància o objecte, pot ser considerada com a subproducte i no com a residu, quan es compleixin totes les condicions següents:

- a) Que es tingui la seguretat que la substància o objecte s'utilitzi ulteriorment.
- b) Que la substància o objecte es pugui utilitzar directament sense que s'hagi de sotmetre a una transformació ulterior diferent de la pràctica industrial habitual.
- c) Que la substància o objecte es produeixi com a part integrant d'un procés de producció.
- d) Que l'ús ulterior compleixi tots els requisits pertinents relatius als productes i a la protecció de la salut humana i del medi ambient per a l'aplicació específica, i no produeixi impactes generals adversos per a la salut humana o el medi ambient.

CONDICIONS SUBPRODUCTE

- **Que es tingui la seguretat que la substància o objecte serà utilitzat ulteriorment**
 - Idealment, caldria assegurar que el 100% del material en qüestió té sortida al mercat (no dicotomia residu/subproducte).
 - Contractes a llarg termini entre el productor i els usuaris posteriors.
 - Existència d'un mercat consolidat (oferta i demanda, dimensió del mercat)
 - Avantatge econòmic pel productor (valor del material a preus de mercat, diferència positiva entre la gestió com a residu i la comercialització com a subproducte...).
 - Taxa d'ús del material com a subproducte, usos esporàdics o continus.

CONDICIONS SUBPRODUCTE

- **Que la substància o objecte es pugui utilitzar directament sense haver de sotmetre's a una transformació ulterior diferent de la pràctica industrial habitual**
- Les úniques transformacions que pot admetre el material són les mateixes que rep la matèria primera a substituir (ex: trituració, homogeneïtzació, compactació, deshidratació, assecat, fragmentació, mescla, rentatge...), d'altra manera ens podríem trobar davant d'una operació de gestió de residus.
- Adjuntar esquema/explicació i fotos del procés productiu on s'utilitzarà la substància o objecte.
- Descriure les condicions de transport, recepció, emmagatzematge i manipulació de la substància o objecte, punt d'introducció al procés.
- Indicar si requereix cap condicionament diferent del que rep la matèria primera substituïda.
- Característiques de la matèria primera que es pretén substituir.

CONDICIONS SUBPRODUCTE

- **Que la substància o objecte es produeixi com a part integrant d'un procés de producció.**
- Cal que el material es generi en el marc del procés productiu, es podrien incloure processos auxiliars si aquests es demostren necessaris per al procés productiu principal (ex: processos inclosos a MTDs, processos de descontaminació de gasos o efluent...).
- Adjuntar esquema amb fotos de la substància o objecte i explicació del procés en què es produeix aquesta substància o objecte.
- Propietats i composició química del material en qüestió (substàncies i concentracions).
- Analítica de la substància o objecte tenint en compte el seu ús i la matèria primera que substitueixen.
- Informació sobre Codi LER/codi CPA, destins actuals del material.

CONDICIONS SUBPRODUCTE

- **Que l'ús ulterior compleixi tots els requisits pertinents relatius als productes així com a la protecció de la salut humana i del medi ambient**
- Cal acreditar que l'ús del material al procés productiu del receptor compleix amb tots els requisits tècnics i legals que ha de complir la matèria primera substituïda i que no es produeixen efectes negatius per a la salut humana o el medi ambient.
- Adjuntar informació registre REACH, reglament CLP o altres registres/normativa sectorial aplicable que ha de complir la matèria primera (i el subproducte en qüestió) per l'ús i el procés receptor (ex: ús en fertilitzants: Reglament (UE) 2019/1009, RD 506/2013, ús en formigons: RD 470/2021, ús en substrat de cultiu: RD 865/2010...).
- Fitxa tècnica o fitxa dades seguretat de la substància o objecte.
- Avaluació dels impactes ambientals i en la salut humana derivats de l'ús del residu de producció, o del seu ús formant part d'un producte, en comparació amb aquells produïts per la matèria primera que es vol substituir. Mesures a implantar.

CONDICIONS SUBPRODUCTE

- Nota REACH:

Els residus de producció estan exempts de REACH (art.2.2 de REACH), no obstant pels subproductes els requeriments que estableix REACH (registre, comunicació) són d'obligat compliment si aplica a substàncies/mescles químiques dins de l'abast del Reglament. L'exempció establerta a l'Annex V de REACH pels subproductes només aplica en cas que aquests no siguin importats ni comercialitzats com a tals.

«comercialización»: suministro de un producto o puesta a disposición de un tercero, ya sea mediante pago o de forma gratuita. La importación se considerará comercialización.

ORDRES MINISTERIALS SUBPRODUCTE

- Orden APM/189/2018: residuos de producción procedentes de la industria agroalimentaria destinados a alimentación animal
- Orden APM/397/2018: recortes de espuma de poliuretano utilizados en la fabricación de espuma compuesta
- Orden TEC/852/2019: residuos de producción de material polimérico utilizados en la producción de film agrícola para ensilaje
- Orden TED/92/2022: orujos grasos procedentes de almazara, cuando son destinados a la extracción de aceite de orujo de oliva crudo

ORDRES MINISTERIALS SUBPRODUCTE

- Orden TED/202/2026:

- a) hidróxido sódico saturado en aluminio, generado durante los procesos de anodizado y extrusionado del aluminio, para su utilización directa en la fabricación de aluminato de sodio,
- b) yeso artificial, obtenido en las instalaciones de producción de cobre electrolítico para su utilización directa como regulador de fraguado en la fabricación de cemento,
- c) solución de ácido nítrico al 60 %, generada en la fabricación de ácido oxálico para su utilización directa en la fabricación de productos fertilizantes nitrogenados, de acuerdo con lo dispuesto en la normativa nacional,
- d) sustrato vegetal, para su uso como sustrato de cultivo,
- e) ácido sulfúrico diluido, obtenido en la producción de maíz alimentario para su utilización directa en la fabricación de productos fertilizantes, de acuerdo con lo dispuesto en la normativa nacional,
- f) astillas, recortes, serrín, virutas, restos de tronco, curros, recortes y restos de madera virgen procedentes de una explotación forestal, del aserrío o de la fabricación de tableros contrachapados y de fondos para envase hortofrutícola, para su uso en la fabricación de tableros de partículas y de fibras, y
- g) rechazos de papel, procedentes del «converting» en la fabricación de productos finales de papel tisú, para su uso en la preparación de pasta de papel para la fabricación de papel tisú.

MOTIUS DENEGACIÓ SUBPRODUCTE

- Residus de consum: El subproducte no aplica a residus urbans ni a d'altres fluxos de residus similars, ni als residus de consum (ex: envasos).
- Processos auxiliars que no formen part del procés productiu (logística, oficines...).
- Residus que no han arribat a entrar al procés productiu (no resultat del procés).
- Productors/receptors no tenen processos productius (empreses logístiques/distribució, demolicions, deconstrucció carreteres, laboratoris...).
- El material en qüestió s'ha produït de forma deliberada (opcions tècniques per obtenir un material amb determinades característiques, consideració de producte).
- Residus fora de l'àmbit d'aplicació de la Llei 7/2022 (article 3).
- El material no substitueix cap matèria primera en el procés receptor.

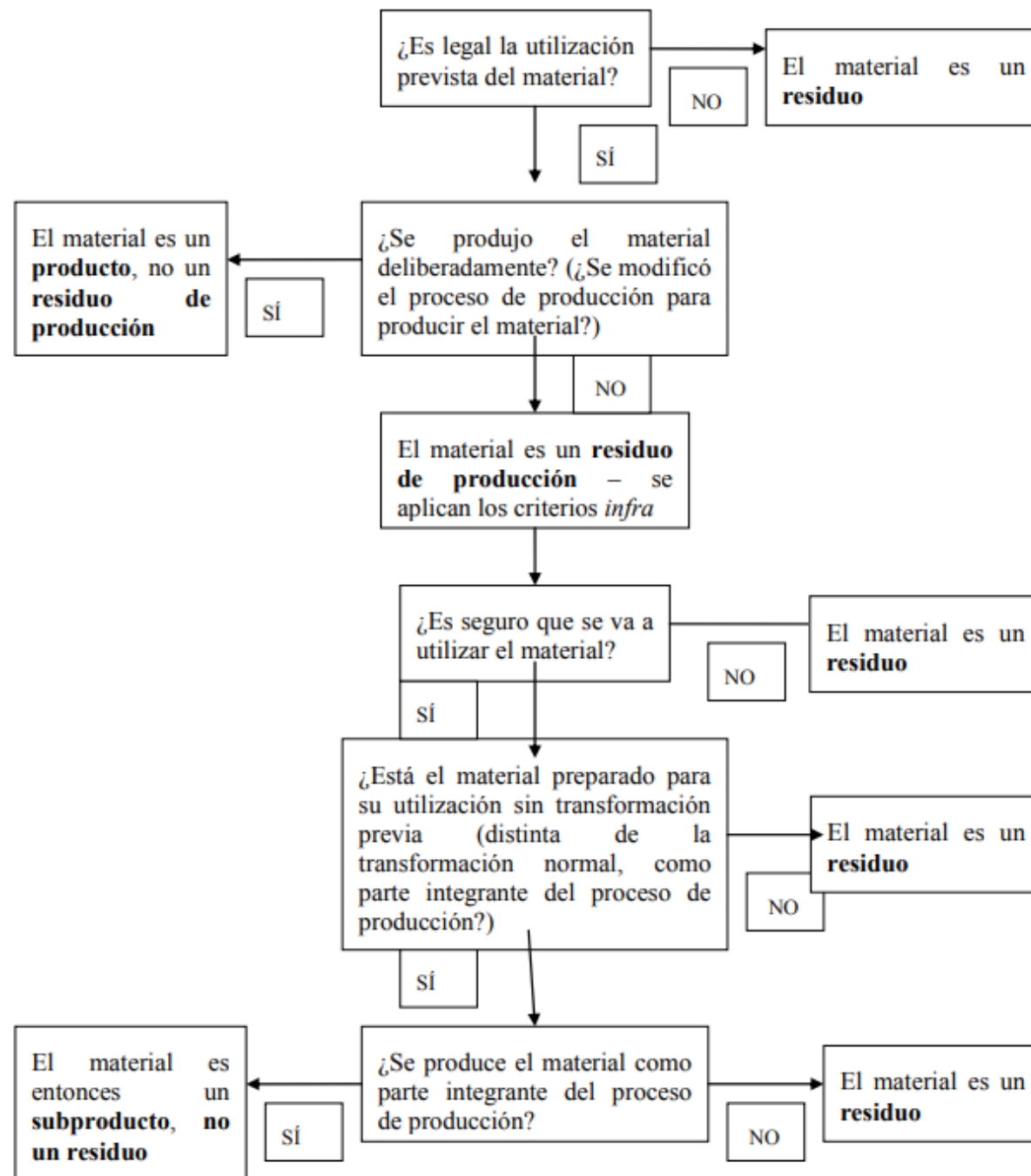
MOTIUS DENEGACIÓ SUBPRODUCTE

- El material s'ha obtingut en una operació de tractament de residus (aplica en tot cas FCR).
- El material es vol introduir en una operació de gestió de residus (aquestes operacions no tenen consideració de procés productiu, el material es pot rebre sota el règim jurídic dels residus).
- El material requereix d'un tractament previ que no és part de la pràctica industrial habitual (es pot correspondre amb una operació de tractament de residus).
- Existeix normativa sectorial i aquesta no contempla l'ús del material.
- El material s'usa en la mateixa instal·lació que el genera, en el mateix procés productiu, sense sortir d'ella (el productor no el considera residu, no se'n desprèn, ha de quedar reflectit a la llicència/autorització ambiental).
- Rendiment ambiental del material pitjor que el de la matèria primera substituïda.

EVOLUCIÓ I FUTUR

- D'una interpretació restrictiva del concepte procés productiu s'ha evolucionat a acceptar residus generats en alguns processos auxiliars.
- Algunes de les negatives no impedeixen que el material pugui tenir un ús: reutilització, ús intern a la mateixa instal·lació, valorització via gestor...
- Nova Guia estatal pel procediment de declaració de subproducte: més enllà de la demostració del compliment de les 4 condicions i verificació de l'Administració, opció a declaracions responsables? i possibilitat d'exportar subproductes si l'estat de destí l'accepta expressament.
- Directiva Economia Circular: opció a reglaments de subproducte europeus? Repositori i compartició de les declaracions de subproductes declarades en altres estats?
- Possibilitat de negoci per a consultores especialitzades en la figura?

ARBRE DE DECISIÓ: RESIDU O SUBPRODUCTE

DOCUMENTS DE REFERÈNCIA

- LEY 7/2022, de 8 de abril, de residuos y suelos contaminados para una economía circular
<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2022-5809>
- COMUNICACIÓN DE LA COMISIÓN AL CONSEJO Y AL PARLAMENTO EUROPEO-
Comunicación interpretativa sobre residuos y subproductos
<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0059>
- Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste
https://ec.europa.eu/environment/pdf/waste/framework/guidance_doc.pdf
- GUÍA INFORMATIVA SOBRE EL PROCEDIMIENTO PARA LA DECLARACIÓN DE
SUBPRODUCTO (en procés d'aprovació)

MOLTES GRÀCIES